

III. leto.

V Gorici, veliki serpan 1882.

8. zvezek.

Častimo sv. Cirila in Metoda!

(Konec.)

Po pravici, mislim, nihče ne more tajiti, da ne bi imel slovenski jezik pred Bogom ravno tiste veljave, kaker vsaki drugi jezik, gerški, latinski ali kateri si bodi. Ali, kaker smo videli, ima slovenščina tudi od svete cerkve posebno dovoljenje, da se sme v njej vsa božja služba, tudi sveta maša, opravljati. Da pa bomo prav umeli to dovoljenje, po prvotnem smislu in namenu, prevdarimo še natančniše preimenitne besede papeža Janeza VIII., ki se nanje opira posebna pravica naša.

Najprej hvali papež čerke slovenske, ki jih je iznašel svet Ciril, da bi se rabile v prestavah svetega pisma in pri službi božji mej Sloveni. Kakšne so pa bile te čerke? Učenjaki dandanašnji niso vsi ene misli. Pisana je namreč tista stara slovenščina, ki se je govorila v devetem stoletju po Kristusu, v nekaterih starih pisnih ali rokopisih s takimi, v drugih pa z drugačnimi čerkami, ali z drugimi besedami rečeno, dve razni abecedi ste se ohranili iz starih časov in ne ve se za gotovo, katero je prav za prav iznašel sveti Ciril in katera je pozneje prišla v navado. Bolj starikava je videti tista, ki ji pravijo dandanašnji glagolica, in to imajo še do zdaj v Primorju in Dolomaciji v katoliških mašnih bukvah. Druga stara slovenska abeceda, ki je po večini čerk enaka gerški, seime-

nuje dandanašnji cirilica, dasiravno morebiti ni te vpeljal sveti Ciril, temuč ono. Naj si bo pa, da je imel papež to ali ono pred očmi, velike hvale je vredna v resnici ena kaker druga, ne tolikanj zastran lepote in lahkote čerk ali razločnosti pisanja — v tem oziru se nam zlasti glagolica dandanašnji celo okorna in zamudna zdi, kaker res, posebno v tisku, trud in težavo dela očem — ali z a t o je velike hvale vredna glagolica kaker cirilica, ker se s t o in z o n o vsi razni glasovi starega slovenskega jezika čudovito natanko zapisujejo. V tem oziru torej more hvala papeževa ravno tako veljati eni kaker drugi; v drugem oziru pa moramo brez pomiselka prednost prepustiti cirilici, ki služi ne le v cerkvenih, temuč, nekoliko spremenjena, tudi v vseh drugih knjigah ne samo ločenim Bolgarjem, Serbom in Rusom, temuč tudi zedinjenim, to je, katoliškim Malim Rusom, ki jih je mnogo čez tri milijone duš, največ v Galiciji v škofijah Ljevovski in Premišeljski.

Ali dasiravno se pri katoliški službi božji od starine le te dve abecedi rabite, glagolica namreč in cirilica, zato nikaker ni smeti misliti, da bi naša latinsko-slovenska abeceda rimski cerkvi ne bila ljuba, ali da bi ž njo ne vstregli svetima Cirilu in Metodu. V senjski škofiji je dandanašnji, mislimo da po vsi pravici, tudi v cerkvenih knjigah navadna latinica in gotovo se le s t o pisavo more upati razširjenja slovenske službe božje mej katoličani rimskega obreda. —

Premislimo zdaj nadaljnje besede papeževe, kjer pravi, da »ni zoper pravo vero in učenje bodisi maše peti v slovenskem jeziku, bodisi evangelij ali sveta berila novega in starega zakona dobro preložena in tolmačena brati, ali druge cerkvene molitve vse opravljati«. S temi besedami je namreč dovoljena služba božja v slovenskem jeziku, kaker je očitno iz nadaljnjih besed, kjer se veli zavoljo večje slovesnosti ali častitljivosti (in pač tudi zato, da se zveza z rimsko cerkvijo ohrani in da so duhovniki primorani latinsčine se učiti, ki je ključ do višje učenosti) sveti evangelij najprej po latinsko brati, in kjer se dovoljuje knezu Svetopolku in njegovim sodnikom, da si smejo, ako hočejo, tudi v latinskem jeziku dati opravljati svete maše.

Vprašanje je zdaj, kateri je tisti slovenski jezik, ki ga je papež tako posebno počastil, da je dovolil v tistem jeziku celo sveto mašo brati. Kako se na to vprašanje navadno odgovarja, dobro vemo, ali mislimo, da tisti odgovor ni popolnoma pravi. Res je sicer, da že v devetem stoletju Sloveni niso več povsod čisto enako

izgovarjali vsake besedice, ali vender takrat še nihče ni mislil, da bi bilo več slovenskih jezikov na svetu kakor en sam. Ne glede torej na kake posebnosti raznih rodov, bodisi moravskega ali češkega, ruskega ali poljskega, korotanskega ali serbskega, je dobil slovenski jezik v svoji skupnosti pravico bogoslužnega ali cerkvenega jezika. Da sta se sveta naša aposteljna sploh držala le enega kraja posebnosti, to je res, in ni moglo biti drugači; sè vso pravico pa bi se bili drugod smeli slovenski duhovniki držati posebnosti drugih krajev, da bi jih bilo ljudstvo tolikanj lažje razumelo. Na to je namreč merilo vse, da bi ljudstvo razumelo besedo mašnikovo ter bi moglo ž njim skupaj moliti. Zato se je tudi tadanja navadna slovenščina vpeljala pri božji službi, in ta je bila dovoljena, nikakor ne kaka mrtva ljudem nerazumljiva stara slovenščina. Zato bi bili slovenski duhovniki, kakor se je počasi jezik spreminjal v navadnem življenju, tako ga sproti tudi v cerkvi po pravici smeli spreminjati, tako da bi dandanašnji pri nas po naše peli sveto mašo, na Hervaskem po hervasko, na Češkem po češko, na Poljskem po poljsko itd. Nekoliko tega se je tudi v resnici zgodilo. Rusi, pravoslavni in katoliški, imajo sveto mašo sicer v tistem slovenskem jeziku, kakor sta ga pisala sv. Ciril in Metod, ki je pa vender v izreki in pisavi spremenjen po ruskih posebnostih. Ravno tako so Hrvatje v Dolomaciji in Primorju po svoje zavili staro cerkveno slovenščino, in dandanašnji rabijo zlasti v novejših z latinsko tiskanih cerkvenih knjigah že skoraj čisto hervaščino, kar je gotovo pametno in popolnoma opravičeno. Kerščanska občina se zbira k službi božji, da bi z mašnikom skupaj molila; taka skupna molitev je pa mogoča le v jeziku, ki ga vsi umejo, sicer si mora vsaki sam pomagati, kakor ve in zna. Tudi pri nas želimo potemtakem slovenski jezik pri sveti maši in sicer po zgledu svetega Cirila in Metoda prav ta slovenski jezik, ki ga mi umemo in govorimo.

Zato pa naj nihče ne misli, da smo sovražniki latinskemu, ali da ne vemo ceniti vrednosti, ki jo ima latinščina v cerkvi katoliški. Radi priterdimo, da je latinščina krasen in veličasten jezik, kakor ne kmalu kateri drugi na svetu; tudi je v resnici velik pomoček, da se ohrani kerščanstvu zveza in edinost, v čemer bi ga dandanašnji gerški ne mogel lahko nadomestovati. Napaka je bila, da so ga v prejšnjih časih slovenski duhovniki po tistih krajih, ker ga pri božji službi niso potrebovali, semtertja čisto zanemarili; zato so bili namreč sploh zaostali v nauku in vednostih.

Radi potemtakem pripuščamo latinščini velike pravice, da naj bo in ostane poseben cerkveni jezik, ki ga naj rabi tudi slovenski duhovnik latinskega obreda v molitvah, ki jih opravlja natihoma. Le pri velikih mašah, ki se pojo vpričo zbranega ljudstva ob nedeljah ali praznikih, in sploh pri obredih, ki se jih ljudstvo vdeležuje ko duhovna občina, tu se deržimo častitljivega zgleda sv. Cirila in Metoda ter dajmo pravico domačemu jeziku. Ako je to prav v senjski škofiji, zakaj ne bi bilo drugod, kjer koli prebivajo Slovenci? In ako se je lani v Rimu, na Dunaju, v Zagrebu z veseljem dovoljenjem svetega očeta papeža po slovensko pela slovesna maša, zakaj bi se letos ali k letu pri nas ne mogla ali ne smela? Le dobre volje je treba in pa resničnih častivcev svetega Cirila in Metoda, ki se ne boje truda in terpljenja, ko gre za veliko in sveto reč.

Ali seveda hoče tako velika in važna stvar zrelega prevdarka in dovoljne priprave; tudi primerne prilike je treba začetku, ali vsaj dobro je, ako se najde taka prilika, da se more lažje tudi priprostim opravičiti kaj tako nenavadnega. Taka prilika pa bo gotovo tisočnica smerti sv. Metoda, ki se bo leta 1885 menda po vseh slovenskih deželah slovesno obhajala. Kako bi se mogla namreč slovesniše in primerniše, kaker da se tedaj koliker mogoče po vseh naših slovenskih cerkvah vpervič zapoje sveta maša v našem jeziku? Ob taki priliki to gotovo tudi mej nasprotniki našimi ne bo budilo posebnega zgledovanja; in ako je začetek storjen, je največja težava premagana. Polagoma bo mogoče poleg latinske zmirom večkrat tudi slovensko mašo peti, dokler se je ljudstvo popolnoma privadi ter se bo slovenščina po vseh čisto slovenskih farah dala sploh vpeljati.

Da se bomo prav razumeli, moram povdariti pervič, da tu ne gre za spremembo obreda ali cerimonij. Lanski romarji so se neki jako vstrašili slovenske svete maše, ker je tako grozno dolga. Le brez skerbi naj bodo; pri nas se bo težko kedaj maševalo po jutrovske obredu. Samo, kedor misli, da tako ne bi bilo prav, tisti se moti. Jutrovske obredi so častitljivi in pobožni in gotovo bi le koristno bilo, kaker piše neki učen rimski duhovnik, ako bi se latinci na Jutrovem vsaj včas po njih ravnali; mnogo bi to pripomoglo k zedinjenju.

Drugič povdarjam glede stare cerkvene slovenščine, da mi je zadosti znana, ter vem kako bogat, lep in častitljiv jezik je bila. Vem pa tudi to, da bi bila po naših cerkvah le kaker izpakovanje,

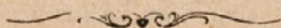
ki bi vtegnilo bolj smeh buditi ljudstvu kaker pobožnost. Tudi le po priliki vemo, kako se je govorila stara cerkvena slovenščina, samo to je gotovo, da se ni tako, kaker jo navadno izgovarjajo Rusi ali Hrvatje. Rusi so cerkveno slovenščino pokvarili; najbolje bi storili, ako bi prej ko mogoče tudi oni svoj navadni ruski jezik vpeljali namestu nje. Pa morebiti bo gdo mislil, da dandanašnji rimski papeži ne dovolijo ljudstvu razumljivega jezika pri sveti maši; ali to ni res. Na Ogerskem je n. pr. dosti čez en milijon katoličanov jutrovskega obreda, ki imajo sveto mašo v svojem domačem vsakemu od njih razumljivem jeziku, v rumenskem namreč, in to s popolnim priterjenjem papeževim. In slovenščina, razumljiva ljudstvu, je dovoljena že tisoč let, razumljiva se je namreč dovolila. Ako pa res mislimo, da za našo slovenščino to dovoljenje nikakor ne velja, iščimo si drugega. Kar sta dobila Ciril in Metod za tadanji, dobimo po njiju zgledu za sedanji naš jezik. Prosite pa se vam bo dalo. Po sili nam Rim seveda ne bo vrival takih pravic.

Tretjič pomislimo nekoliko tudi to, kar uče naši «cecilijanci», da se mora namreč pri latinski peti maši tudi na koru vse po latinsko peti; in res je tako predpisano. Ali kako se po latinsko poje zlasti po deželi, kjer pevci latinščine čisto nič ne umejo, kako grozovito lomijo, kake smešnice spravijo vkupaj, to ve vsaki, ki nekoliko latinskega zna ter je poslušal kedaj tako petje. Navadno pojo pri nas seveda po domače; na to se do poslednjih časov še mislilo ni, da bi bilo treba za to kakega posebnega dovoljenja celo iz Rima; še le, kar so omenjeni «cecilijanci» vstali, se je sprožila ta misel. Dobro! vestnosti in natančnosti je v takih rečeh gotovo treba. Prosimo torej dovoljenja slovenskemu petju na koru, pa obenem prosimo dovoljenja tudi slovenskemu petju pred altarjem, ker bo oboje primerniše namenu dotičnega predpisa kaker pa eno samo. Ako bomo prav prosili, bomo pač tudi izprosili, zlasti ako se po lanskem zgledu župana zagrebškega veljavni možje svetovnega stanu pridružijo prošnji. Vsaj za tisočnico svetega Metoda bi se to brez skerbi dovolilo in začetek bi bil storjen.

Najprej bi bilo skrbeti potemtakem, da se dobro prestavi v našo slovenščino, kar bi bilo treba za mašo svetega Cirila in Metoda ter da prestavo poterdijo in sprejmejo škofje slovenski; potem bi se delo polagoma nadaljevalo. Petje bi se vravnalo, kolikor mogoče, po latinskem; kjer bi bilo treba kake spremembe zaradi različnosti jezika, bi jo morali natanko določiti gospodje, ki so v takih rečeh popolnoma izvedeni. Glede tega, kar se na koru

poje, naj bi se naši »cecilijanci« pa posebno ozirali na skladbe jutrovske, zlasti ruske, cerkve, ki so po besedah že gori omenjenega rimskega duhovnika ravno tako pobožne kaker veličastne in lepe.

Ako v resnici želimo zedinjenja ločenih, je treba, da se tudi mi njim bližamo, kjer koli je mogoče. Pokažimo jim zlasti, da rimska cerkev ne misli le na polatinjevanje, kaker ji navadno očitajo ločeni Slovenci, temuč, da časti vse jezike, zlasti slovenske, in rada dovoljuje vso prostost, ki je potrebna, da cerkveno življenje na domači podlagi veselo napreduje, ter le v potrebnih rečeh po vsi pravici hoče, da bodimo edini. Kaker sveta brata Ciril in Metod Bolgarjem, Serbom in Rusom kažeta v Rim, tako gotovo pričakujemo od nas katoliških Slovencev, da se berž ko berž izkopljemo iz sadanje malomarnosti ter se sè vso močjo potegnemo za pravico, ki sta nam jo pridobila s tolikim trudom. Tako, mislimo, ju bomo prav častili.

Življenje svetega očeta Franciška.

Osmo poglavje.

1221 — 1228.

Odpustek cerkvice Porcijunkule.

Na južni strani asiškega mesta, izunaj obzidja mestnega, na prostorni ravnini stoji prekrasna cerkev z obširnimi samostanom; to je sveta Marija Angeljska, ne več nizka in vboga, kaker nekdaj, temuč bogato ogernjena kaker s plaščem kraljičinim. Pod mogočno kuplo te velike cerkve nahajamo ljubeznjivo, čudovito porcijunkulo, še vedno tako rekoč polno sladke dišave po pričujočnosti svetega Franciška. To je tista cerkvice, ki jo je sveti Francišek tako posebno ljubil, zibel reda njegovega, ki ji je pridobil tolikanj posebno milost, po celem katoliškem svetu tolikanj sloveč odpustek.

Neko noč leta 1221 (ali, kaker drugi menda po pravici terdijo, 1216) je Francišek molil za spreobrnjenje grešnikov v svoji celici pri sveti Mariji Angeljski. Kar se mu prikaže angelj, ki mu veli iti v cerkev, kjer ga čaka Jezus Kristus, Mati Božja in velika množica nebeških duhov. Gre hitro in ko pride noter, ga nago-

vori Kristus: „O Frančišek, ti skerbiš goreče za zveličanje duš in tovariši tvoji ravno tako; v resnici ste postavljeni kakor prava luč na svet in podpornja cerkvi. Dobro! povedi mi, kaj bi rad za hasen in tolažbo narodom in za mojo čast in slavo?“ Frančišek prosi tako-le: „Oče naš presveti, prosim te, ako ravno sem vbog grešnik, stori ljudem to milost, da bo vsaki tisti, ki pride v to cerkev, popolno odpuščenje dobil vseh svojih grehov, ki se jih je izpovedal mašniku, in prosim blaženo Devico, tvojo Mater, zavetnico rodu človeškega, da mi naj pridobi to dobroto.“ Marija se prikloni k ljubljenu sinovi in Jezus odgovori Frančišku: „Velike reči prosiš, pa še večje boš prejel. Imej si, kar želiš; ali poterdi naj na zemlji tisti, ki sem mu dal oblast zavezovati in odvezovati“.

Drugo jutro gre sveti Frančišek z bratom Masejem Marinjanskim v Perudžo, kjer je bil takrat papež Honorij III. „Sveti oče“, pravi tam Frančišek v priprošćini svojega serca, „ni še prav dolgo, kar sem popravil neko cerkvico na vaši zemlji; prosim vašo svetost, da bi ji podelili odpustek, tak, da ne bo navezan na obene darove.“ Papež odgovori, da to ne gre lahko, zakaj, gdor želi odpustek, ga mora zaslužiti. „Vender“, pravi, „za koliko let hočes ta odpustek?“ Nato pravi sveti Frančišek: „Jaz nočem let, temuč duš.“ Papež vpraša na dalje: „Kako hočes duše?“ Sveti Frančišek odgovori: „Sveti oče, hočem, ako je ljubo vaši svetosti, da bo vsaki, gdor pride v to cerkev izpovedan in skesan in odvezan od mašnika, kakor je treba, rešen vsega zadolženja in vseh kazni v nebesih in na zemlji, od dne, ko je bil keršćen, noter do tega dne in ure, ko vstopi v imenovano cerkev“. Papež odgovori nato: „Dosti je, kar hočes, o Frančišek, in sveta cerkev rimska nima navade takih odpustkov dajati“. Sveti Frančišek odgovori: „Gospod, to, kar jaz prosim, ne prosim v svojem imenu, temuč v imena tistega, ki me je poslal, Gospoda Jezusa Kristusa“. Nato se je papež přecej vdal ter je rekel tri krat: „Naj bo, naj bo, naj bo, kakor hočes“. Ali kardinali, ki so bili tam poleg, so začeli govoriti: „Gospod, ko dovoljujete temu tak odpustek, podirate in pokončujete jeruzalemskega in tudi rimski odpustek apostelnov Petra in Pavla bo vničen“. Papež odgovori: „Dali smo mu ga in dovolili; ne moremo in ne spodobi se preklicavati, kar se je zgodilo: ali meje mu postavimo, da bo veljal samo en dan v letu“. Potem se oberne k svetemu Frančišku rekoč: „Vidiš, zdaj dovoljujemo, da bo odvezan od kazni in zadolženja, gdor koli pride in vstopi v imenovano cerkev dobro izpovedan in skesan. In to hočemo, da naj velja za

vselej, pa samo skozi en dan, od prvih večernic čez noč notri do večernic sledečega dne“. Na te besede sveti Frančišek prikloni glavo ter gre iz palače. Papež, ko vidi, da odhaja, kliče za njim: „Oj človek priprosti, kam greš? Kaj neseš seboj od tega odpustka?“ Mislil mu je namreč pisano dati, kar mu je dovolil. Ali sveti Frančišek odgovori: „Meni je zadosti vaša beseda. Ako je to delo božje, ima on razodeti svoje delo. Zato ni treba drugega pisma; pismo naj bo Devica Marija, pisavec naj bo Jezus Kristus, angelji naj bodo pa priče“.

Ko se je vračal iz Perudže proti Asizu, počivata nekoliko s tovarišem v sredi pota, kjer je bil kraj gobavih, in Frančišek zadremlje. Ko se prebudi, moli, in po molitvi pokliče tovariša ter mu pravi: „Brat Masej, jaz ti povem od strani božje, da je odpustek, podeljen mi od papeža, poterjen tudi v nebesih“.

Nekaj časa po tem dogovku, neko zimsko noč, ko je bil sveti Frančišek v celici, ki je bila na vertu pri cerkvi svete Marije Angelske, pride hudoba peklenska ter ga začne pregovarjati, naj si ne krajša življenja s tolikimi pokorili, ker je še mlad. Ali sveti Frančišek spozna zanke sovražnikove; sleče se in v dušni gorečnosti hiti vun ter se verže v sredo ternja, ki je bilo tam na vertu, ter se valja po njem, dokler je bil ves oboden in kervav. Ko je tako popodil skušnjavca, se mu blišči okoli velika svetloba in dásiravno je bila zima, da je zmerzovalo, vidi po tistem ternju poganjati veliko množino gartrož, belih in erdečih, in prikaže se mu množica angeljev, ki mu pravijo: „Vstani, Frančišek, in hitro pojdi v cerkev, notri te čaka Kristus sè svojo materjo“. Frančišek vstane ter se vidi čudovito oblečenega v belo obleko in pot proti cerkvi se mu zdi ves pokrit in olupšan z dragimi preprogami. S ternja vterga 12 erdečih gartrož in 12 belih ter gre v cerkev, kjer najde Kristusa Gospoda z Devico Materjo in trumo angeljev. Tam se verže na tla ter prosi zveličarja človeškega rodu, da bi mu blagovolil določiti dan odpustka podeljenega že tej cerkvi. Ko je tudi Mati Božja prosila zanj, odgovori Kristus, da ima biti tisti dan, ko je njegov apostelj Peter rešen bil verig in ječe, ter mu veli iti povedat to namestniku njegovemu v Rim. Za priče pa naj vzame sebo neketere tovariše, ki so slišali te reči in neketere gartrože, bele in erdeče, ki jih je vtergal na tistem ternju. Angelji so nato zapeli „Te Deum laudamus“ in prikazen je izginila.

Vse te reči so poslušali bratje Peter Katanij, Rufin Šefij, Bernard Kvintavalski, Masej Marinanjski in tovariši, ki so bili v

celah zunaj cerkve na vertu, kjer je bila cela svetega Frančiška. Zjutraj torej se je oblekel sveti oče ter se odpravil v Rim; seboj pa je vzel brata Petra Katanija, Bernarda iz Kvintavale in Angela Rijetskega. S temi pride pred papeža Honorija, ki je bil v lateranski palači, pove po versti vse, kar se mu je zgodilo, ter mu poda šest gartrož, tri bele, tri erdeče; toliko jih je bil izbral namreč iz mej tistih 24, ki jih je bil vtergal, presveti Trojici na čast.

Namestnik Kristusov piše, ko se je prepričal tako o resničnosti dogodbe, ki mu jo je povedal Frančišek, škofom v Asiz, Perudžo, Tóder, Folinj, Spolét, Noćéro in Gúbij. naj se snidejo v Asizu prvi dan velikega serpana ter tam slovesno razglasijo odpustek, dovoljen svetemu Frančisku.

V resnici se ta dan o pravem času snidejo in mnogo ljudstva iz okolice se zbere k slovesnosti. Frančišek stopi na oder, ki ga je bil pripravil v ta namen, in ž njim vseh sedem škofov; z veliko gorečnostjo govori o svetem odpustku, ki ga je izprosil, ter sklene, da bo ta dan vsako leto na vse čase, gdor bo izpovedan in skesan stopil v to cerkvico, popolno odpuščenje dobil vseh svojih grehov. Ko slišijo škofje, da oznanja Frančišek odpustek za vse čase, so hudi ter pravijo, da ne morejo verjeti, da bi bil papež mislil, da se naj oznani ta odpustek za vse čase. Škof asiški vstane prvi, da bi ga oznanil samo za deset let; ali nehote ponavlja to, kar je Frančišek rekel. Eden za drugim vstajajo nato ostali; vsaki hoče popraviti svojega prednjika, pa oznani po božji naredbi ravno to, kar je prvi oznanil Frančišek. Priče tega dogodka so bili mnogi tako iz Asiza in Perudže, kaker iz ostalih mest v okolici. In vse te reči so sporočili sveti bratje zgledne pobožnosti, to je brat Peter Katanij, ki je bil že namestnik svetnikov, brat Leon, izpovednik svetega Frančiška itd. Zapisala pa sta to dva škofa asiška v okrožnicah, ki so v pervopisu ohranjene do današnjega dne. Na kratko priča resnico vsega tega tudi pismo brata Benedikta Aréškega, tovariša sv. Frančiška, ki je to-le:

„V imenu božjem Amen.

Jaz brat Benedikt Aréški, ki sem prej bil vkup se svetim Frančiskom, dokler je živel, in ki me je s pomočjo milosti božje sam ta sveti oče sprejel v svoj red, jaz, ki sem bil tovariš njegovih tovarišev ter sem bil ž njimi pogostoma, tako dokler je živ bil naš sveti oče, kaker potem, ko se je ločil s tega sveta, ter sem se ž njimi dostikrat menil o redovnih skrivnostih, pričam, da sem slišal pogostokrat od enega omenjenih tovarišev blaženega Frančiška,

imenovanega brat Masej Marinjanski, ki je bil mož resnice in zglednega življenja, da je on bil z blaženim Frančiškom v Perudži pri gospodu papežu Honoriju, ko je svetnik prosil odpustka vseh grehov za tiste, ki bi skesani in izpovedani prišli k sveti Mariji Angeljski, ki se kliče z drugim imenom Porcijunkula, prvi dan meseca velikega serpana od večernic tistega dne noter do večernic sledečega dne. In ta odpustek, ki ga je sveti Frančišek tako ponižno kakor silno prosil, je naposled najvikši pastir preradodarno podelil, dasiravno je sam rekel, da svetemu sedežu ni navada takih odpustkov deliti.

Ravno te stvari po gori povedanem načinu pričam tudi jaz brat Rajnerij Marijanov Aréski, tovariš častitljevega brata Benedikta, in te stvari sem slišal pogostoma od imenovanega brata Maseja, tovariša blaženega Frančiška, in temu bratu Maseju sem bil jaz brat Rajnerij poseben prijatelj.

Gori povedane izpričbe so se vse oznanile pri celi brata Benedikta Aréškega vpričo brata Kompanja Borškega, vpričo brata Kara, brata Bonaventure in brata Masarija Aréških nalašč povabljenih in poklicanih. Leta Gospodovega 1277, ko ni vladal nobeden papež rimske cerkve izpraznjene, indikcije 5., v nedeljo, poslednji dan vinotoka meseca. Jaz Janez notarij, sin ranjkega Konklasijata, sem bil v pričo pri vseh omenjenih rečeh ter sem po naročilu častitljivega brata Benedikta in brata Rajnerija pisal in objavil.—

Bog sam je skerbel, kakor je sveti Frančišek naprej povedal, da se je oznanilo delo njegovo o pravem času sè znamenji in čudeži in zato je slovel v začetku 14. stoletja ta odpustek že na daleč in široko, in od vseh strani so se zbirale v Asizu nepreštete množice, da bi se ga vdeležile. Sveti Bernardin Sijenski je našel tam leta 1427 več ko 200,000 romarjev. Kralji, kneginje, plemeni vitezi so se svojimi zavezniki in podložnimi klečali v porcijunkuli, njih solze in molitve so se mešale se solzami in molitvami neprešetega, neznanega ljudstva.

Okoli zrede 14. stoletja je molila preimenitna gospa po noči svetega odpustka v porcijunkuli. „Zmešana in ostrašena sem v globčini serca,“ tako je govorila njena duša k Bogu. „ker terdijo neki ljudje, da je ta odpustek ničen in izmišljen od svetega Frančiška“. Nato se oglasi Kristus v njenem sercu ter pravi: „Hči moja, nigdar ne prebiva laž tan., kjer je resnica in ogenj ljubezni božje doma. Prijatelj moj je resnico imel v sebi in, kar je djal, je res. Ker je spoznal mlačnost človeško v hrepenenju po Bogu in

božjih rečeh in posvetno njihovo poželjivost, me je prosil znamenja ljubezni, da bi žerjavica poželjivosti v njih pogasnila in ogenj božje ljubezni se vnel. In znamenje, ki sem mu ga dal jaz, ki sem ljubezen, je bilo to, da bi vsi, ki bi prazni prišli v njegovo hišo, notri se napolnili z blagoslovi ter bi dobili popolno odpustčenje svojih grehov.“ — Gospa, ki je dobila tak odgovor, je bila častljiva služabnica Kristusova, sveta Brigita.

Dolgo časa se je ta odpustek le pri sveti Mariji Angeljski v cerkvi porcijunkuli dobival. Ali ker premnogim vernim ni bilo mogoče tja hoditi, zato so papeži, namestniki Kristusovi, po navdihnjenju svetega Duha in iz ljubezni do vernih kristijanov dovolili, da morejo ta odpustek po vseh cerkvah vseh trih redov sv. Frančiška dobiti vsi verni katoličani tako, kaker v cerkvi porcijunkuli sami. Zlasti je to odločil leta 1622 papež Gregor XV. ki je ob enem predpisal, da je zunaj Asiza poleg izpovedi tudi sveto obhajilo potrebno k zadobljenju tega odpustka. Inocencij XI. je leta 1687 poterdil razširjenje ter določil, da se more ta odpustek darovati tudi za verne duše v vicah. Da se pa tako častljivi cerkvi, kaker je porcijunkula, posebna prednost ohrani, je določil papež Inocencij XII. leta 1695, da naj se v njej zanaprej skozi celo leto vsak dan more dobiti popolni odpustek.

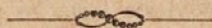
Dandanašnji ima odpustek porcijunkule to posebnost, da se more dobiti tolikokrat, kolikerkrat se v določenem času, to je od večernic prvega do večera drugega dne velikega serpana, gre v cerkev porcijunkulo ali katero drugo cerkev 1. 2. ali 3. reda svetega Frančiška, sploh v cerkev, ki ima ta odpustek. Da so si prizadevali pobožni kristijani večkrat ta odpustek dobiti, to je prišlo v navado menda zlasti, ko je papež Inocencij XI. določil, da se more tudi za verne duše v vicah darovati, in sveta cerkev te pobožne navade nigdar ni grajala, skupščina za svete odpustke pa jo je 22. svečana 1847 naravnost poterdila določevaje zraven, da se more sveto obhajilo v ta namen v kateri koli si bodi cerkvi*) sprejeti, in to so poterdili papež Pij IX. 12. malega serpana 1847.

Razen omenjenih pa morejo tudi druge cerkve dobiti pravico do odpustka porcijunkule, ako so vsaj eno uro oddaljene od tistih,

*) V najnovejšem (7.) izdanju knjige „Die Ablässe, ihr Wesen und Gebrauch“ nach P. A. Maurel von P. J. Schneider, Paderborn 1881, stoji na strani 554 po tiski pomoti: „es sei nothwendig, die vorgeschriebene Communion in einer Franziskaner- oder Kapuziner-Kirche zu empfangen“ namestu: „es sei nicht nothwendig.“

ki jo že imajo; seveda se mora za to pravico v Rimu posebej prositi. Tako je torej dandanašnji katoliškemu ljudstvu po celem svetu brez velikega truda mogoče tega imenitnega odpustka pogostoma se vdeležiti ter ž njim tudi vernim dušam v vicah obile pomoči pridobiti. In imeniten, koristen in mogočen je gotovo ta odpustek nad vse druge ter presega v nekem oziru celo odpustek svetega leta.

O tem odpustku govori slavni francoski pridigar Burdalúv: „Jaz terdim, da je izmej vseh odpustkov ta eden najbolj gotovih in izpričanih, kar jih je v sveti cerkvi; zakaj? zato, ker je ta odpustek podeljen od Jezusa Kristusa samega — prva prednost, ki mu je edinemu lastna; zato, ker je dokazan s čudeži najbolj gotovimi — druga prednost, ki ga razločuje; zato, ker je odpustek, razširjan mej vsemi narodi kerščanskimi s čudovitim dušnim napredkom in pomnoženjem pobožnosti — poslednja prednost, ki nam ga mora delati neizmerno dragocenega“.

Pravični iz vere živi.

Ljubezen do bližnjega.

Da je ljubezen do bližnjega, druga zapoved v postavi, tudi zanesljivo znamenje, po katerem se spozna pravični, ki iz vere živi, ter se loči od nejevernikov, krivovercev in vsih mlačnih, ki so le po imenu kristijani, temu je porok Jezus Kristus sam, ki je zadnji dan pred svojo smertjo rekel aposteljnom: „Na tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, ako se ljubite mej seboj.“ (Jan. 13, 35.) Nobena druga zapoved ni bila zveličarju tako pri sercu, nobene ni tako v živo priporočal. Naravnost pravi, da z ravno tako mero, s kakeršno bomo mi merili svojemu bližnjemu, bo tudi Bog nam meril, in če bomo mi vsmiljeni do svojih bratov, bo tudi on vsmiljen do nas. Nekedo ga vpraša, katera je prva zapoved v postavi in Gospod mu odgovori, da Boga čez vse ljubiti je prva, pa — čeravno ga za drugo ni nihče vprašal — kar precej sam pristavi, da druga zapoved prvi enaka je ta: „ljubi svojega bližnjega, kaker sam sebe.“ (Mat. 22, 40.) In čeravno jo je že v življenju tolikrat priporočal, jo pri zadnji večerji spet trikrat po versti priserčno priporoči

in pravi, da je to „nova“ zapoved, da je „Njegova“ zapoved, kakor bi hotel reči: ta zapoved mi je najbolj pri sercu, te zapovedi ne boste takó, kakor jo jaz vam dam, nikjer drugje na svetu dobili, kakor le v moji cerkvi.

Jezusova zapoved je namreč splošna, brez takega prideržka: ljubite se mej seboj t. j. ne le tistih, katere radi imate, temuč vsacega, s katerim koli skupaj pridete, s katerim koli imate kaj opraviti. Zato se kerščanska ljubezen loči od vsake druge. Loči se od izraelske, zakaj farizeji so jo napak razlagali, rekoč: „Ljubi svojega bližnjega in sovraži svojega sovražnika.“ „Jaz pa vam povem — so besede Jezusove — ljubite svoje sovražnike, dobro jim storite, kateri vas sovražijo in molite zanje, kateri vas preganjajo in obrekujejo, da boste otroci svojega Očeta, ki je v nebesih, kateri daje svoje sonce sijati na dobre in hudobne, in deževati na pravične in krivične.“ (Mat 5, 44. 45.) Loči se pa tudi od ajdovske, o kateri vejo celo sedanji brezverniki veliko govoriti in pisati, pa malo pokazati, ker jo imajo le za svoje priveržence; celo slabi kristijani — grešniki je ne izpolnjujejo: „Ako le tiste ljubite — govori Gospod dalje — kateri vas ljubijo, kakšno plačilo boste imeli? ali ne delajo tega tudi cestničarji? Tudi grešniki ljubijo tiste, kateri nje ljubijo. In če tistim dobro storite, kateri vam dobro storijo, kakšno zaslužnje imate? To tudi grešniki delajo. In ako pozdravljate le svoje brate, kaj storite več? Ali ne delajo tega tudi malikovavci? Ampak ljubite tudi svoje sevražnike in dobro jim storite!“ (Mat. 5. in Luk. 6.)

Prijatelje ljubiti znajo tudi nejeverniki, streči tistim, ki mu dobro storé, zna tudi grešnik; ali svojim sovražnikom iz serca odpustiti ter tudi nasprotno in zoperne ljubiti zna le pravičen kristijan, ki iz vere živi!

Vsa zgodovina kerščanstva nam priča, da je bila od nekedaj ljubezen do bližnjega posebno vidno znamenje, po katerem so se ločili kristijani od nevernikov, dobri kristijani od slabih. Le pogledjmo perve kristijane, kako so se vendar ljubili mej sabo! Sv. pismo pravi: „Množica vernih je bila enega serca in enega duha; tudi ni nihče rekel o tem, kar je imel, da je kaj njegovega, ampak vse je bilo mej njimi vsih. Ni ga bilo mej njimi vbožčka. Ker koliker jih je bilo, kateri so imeli njive ali hiše, so prodali in položili k nogam apostelnov. In razdelilo se je, kakor komu potreba.“ Živel so kakor bratje in sestre. Zato so pa tudi neverniki s per-

stom za njimi kazali ter rekli: „Glejte, kako se kristijani ljubijo mej seboj, in so pripravljeni vmreti eden za drugega!“ In enako imamo brez števila genljivih izgledov iz vsih časov, kar sv. cerkev stoji. Mnogo jih je bilo, ki so vse svoje obilno premoženje prodali, mej reveže razdelili, ter sami revni revežem in bolnikom stregli; drugi so živeli leta in leta mej zelo sitnimi in nagajivimi ljudmi, pa so zmirom krotko in veselo, ljubezni polno serce ohranili ter se niso naveličali hudega z dobrim povračevati.

Tako svetniško ljubezen pravičnega nam sv. apostelj Pavel kaj lepo opisuje v 1. listu do Korinčanov: „Ljubezen je potrpeljiva, je dobrotljiva; ljubezen ni nevošljiva, ne ravna napačno, se ne napihuje; ni časti lakomna, ne išče svojega, se ne da razdražiti, ne misli hudega, se ne veseli krivice, veseli se pa resnice; vse preterpi, vse veruje, vse upa, vse prenese.“ (I. Kor. 13, 4—7.)

Kako krasno je tu naslikana prelepa podoba blagega serca, katero resnično ljubi svojega bližnjega! S tem prelepim listom aposteljanovim v rokah bi lahko zaklical celemu svetu: Glej tako ljubi, kedor iz vere živi! Tem aposteljanovim besedam pač ni treba ničesar pridevati, le nekoliko razložiti jih hočemo, more biti si vtegne kedo v tem ogledalu svojo vest ogledati in pri taki luči hladno serce ogreti.

1. Ljubezen je potrpeljiva — vse preterpi — vse prenese. Neketere rastline imajo to lastnost, da ne rastejo rade same, ampak le mej družimi različnimi se lepo razvijajo. Tudi kerščanska ljubezen je rožica, ki ne raste sama, ampak se razcvita le v takem sercu, ki si je tudi družih čednosti v obilni meri pridobilo. Mej temi je v prvi versti potrpeljivost. Brez potrpeljivosti je nemogoča ljubezen. Ako bi bili ljudje angelji, bi znabiti ž njimi izhajal tudi nepotrpeljivi. Toda kedo izmed nas je brez napak? Kedo mariveč ni obložen z obilnimi prikladami raznih slabosti, sitnosti in zopernih navad! Sv. Pavel meni, da jih ima vsak v veliki meri in v obilnem številu, zakaj imenuje jih „bremen a“ in govori o njih v množnem številu svareč: „Druge drugega bremen a nosite“ (Galat. 6, 2) „in tako“, pristavlja „boste izpolnili zapoved Kristusovo.“ Tedaj le tisti, ki izpolnjuje zapoved Kristusovo, ki po veri živi, bo tudi močan, da bo ljubil ljudi brez razločka, tudi čérne, nepovoljne, sitne in sovražne ljudi, katerih govorjenje in vedenje je zoperno, katerih serce je nehvaležno, zlobno, neobčutljivo, neblago in krivično. Le tisti pravični, ki ne gleda na osebo, ampak vidi v bližnjem podobo božjo — Kristusa

samega, bo toliko potterpežljiv, da bo prenašal vse velike krivice in vse male vsakdanje nagajivosti, ki večkrat ljubezen še bolj vtrudijo, da bo — hudo z dobrim povračeval.

2. Ljubezen je dobrotljiva. Ni še zadosti z bližnjim samo potterpljenje imeti, in mu ne povračevati hudega s hudim, mariveč katekizem veli, da je treba vsakemu tudi dobro želeti, in če moči tudi storiti. Slaboverni se za večino ljudi nič ne zmenijo ter hladnočutno merzlo prezirajo zlasti tiste, ki so naj bolj ljubezni potrebni; pa še onim, katerim so prijazni, kažejo ljubezen v lepih besedah, v prilizjenih poklonih in praznih hlimbah, ob času potrebe se vmikajo. — Kedor pa iz vere živi, nosi takorekoč svoje serce na rokah; sreča bližnjega mu je močno pri sercu, telesna in časna, še bolj pa dušna in večna; do slehernega je prijazen in potteržljiv v srečnih in nesrečnih dneh, v zdravju in boleznih, do nikogar pa ni terd in brezoziren v govorjenju in vedenju; kadar pozdravlja, ali odzdravlja, se mu že na obrazu vidi, da mu gre iz serca. Kar je pa še naj več vredno, tudi v djanju rad pomaga, komer le more, po opominu sv. Janeza: „Otročiči moji! ne ljubimo z besedo, tudi ne z jezikom, ampak v djanju in v resnici.“ (I. Jan. 3, 18.) Kaker nebeški Oče daje sonce vshajati nad dobre in hudobne, tako popolni kristijan razširja svojo dobrotljivost nad vse, kateri njegove pomoči potrebujejo in katerim more pomagati. In da bi prav mnogim mogel pomagati in potterčiti, sam sebi priterguje, se vsemi močmi pridno dela, celo od hiše do hiše gre prositi — za druge. Ne le čas po dnevi, tudi spanje po noči je voljan dati, da je bližnjemu vstreženo; celo prostost in življenje je pripravljen darovati, če je treba. Tako so ravnali svetniki, ki so iz vere živeli, posnémaje Jezusa Kristusa, ki je dobrote delil, koder je hodil, in slednjič svoje življenje dal na križu za nas ter samega se nam izročil v presvetem Rešnem telesu.

3. Ljubezen ni nevošljiva. Ena naj večih sovražnic sv. ljubezni je nevošljivost, ki jo večkrat celo dobrim dušam iz serca vkrade, tako da ljubijo sicer vse ljudi, le tega ali onega ne morejo terpeti, ker jih nevošljivost neprenehoma podpihuje. Čedalje večji je nemir v sercu. Nobena reč pri zavidanem človeku jim ni všeč: ne telesno zdravje, ne dušni napredek, ne veselje, ne vspeh in ne sreča, ne čast, ne stan in ne dobro ime. Le tedaj se jim razvedri pustotno serce, ko se mu kaj žalega zgodi; le njegova nesreča in ponižanje jih razveseli. Naj raji bi videli, da bi jim zginil izpred oči. Ta mračna zavist pa ne ostane v sercu zaperta, slabe

sodbe in natolcevanja se pripovedujejo še drugim; le prerado se škoduje bližnjemu v besedi in djanju. — Vse drugače pravični. Sreča in blagostanje bližnjega ga tako veseli, kaker lastna sreča; tuja nesreča pa mu gre tako britkostno do serca, kaker bi njemu veljala, ker vé, da smo vsi udje enega telesa, kateremu je glava Jezus Kristus.

In temu prepričanju je primerno vse njegovo govorjenje in vedenje gledé slehernega človeka brez razločka: veseli se z veselimi, žaluje sè žalostnimi. Sv. Bernard pravi: „Prava in resnična ljubezen je, katera ptuje dobrote s takim veseljem gleda kaker bi bile naše.“ In sv. Pavel, ki nam je tako lep nauk o ljubezni spisal, nam je tudi enako lep izgled zapustil priserčnega sočutja, ko vprašuje: „Kedo oslabi in bi jaz ne oslabel? Kedo se pohujša in bi mene ne peklo?“ (II. Kor. 11, 29.) — Hočeš tedaj vedeti, kolika je tvoja ljubezen, vprašaj se kolikrat in koliko žaluješ za stran ptuje nesreče, in koliko je tvoje veselje vsled sreče družih? Ali je že terdna vera res prav vsako tudi naj manjšo nevošljivost ti odpravila iz serca?

4. Ljubezen ne ravna napačno. Ljudje smo reveži. Če si hočemo kako čednost pridobiti, se nam tako lahko primeri, da predaleč sežemo, ali pri tem kako drugo čednost ranimo ali še celo v nasprotno napako zajdemo. Kolikrat se zgodi tudi mej kristijani, da enega brez mere povzdigujejo, drugega po krivici do tal ponižujejo; enemu skazujejo čast, ki je ne zasluži, kratijo pa jo družemu, ki jo je pošteno zaslužil; revežem nemara dajejo obilno miloščino in tudi sicer za dobre namene imajo blagajnico odpert, mej tem pa so terdoserčni ali celo krivični do onih, katerim bi bili po božji in človeški postavi v prvi versti ljubezen dolžni; iz slepe ljubezni do bližnjega so pripravljene celo Boga žaliti, legati se, goljufati, enemu za ljubo drugega krivično zatirati itd. Morebiti ni pri nobeni čednosti tako težko zadeti pravo pot, zlato sredo. Zato je pa le tudi samo od ljubezni, katera iz vere prihaja, mogoče pričakovati, da ne „ravna napačno“, ampak po modrosti in v pravem redu.

5. Ljubezen se ne napihuje — ni častilakomna — ne išče svojega. Napuh, častilakomnost in sebičnost, to je trojni strupeni červ, ki poleg nevošljivosti naj bolj ljubezen spodjeda, da ne more cvesti in sadu obrodit. Nihče si mej ljudmi tolikanj ne prebira, nihče ne šteje tako majhino število ljubljenih, kaker prevzeten, častilakomen sebičnež. Namesti po božji volji vse

ljudi ljubiti ves čas, ljubi le nekatere in sicer tako dolgo, dokler mu strežejo, ga hvalijo in mu dobiček donajajo; če se mu pa nočejo več vklanjati, ima tudi za nje merzlo kamenito serce, kaker za druge. Napuh hoče imeti vse le za hlapce, častilakomnost vsacega za lestvico, da bi se sama više popela in sebičnež je podoben ovčarju, kateri ne ljubi ovčice, ampak le njeno volno. — Pravični pa ne tako, ker posnema Jezusa, ki je zapovedal: „Ljubite se mej seboj, kaker sem jaz vas ljubil!“ In kako je Jezus nas ljubil? Čeravno jo bil Kralj vsih kraljev, Gospod nebes in zemlje, se je vender tako ponižal, da je razen greha v vseh rečeh nam enak postal. Še celo naj manjši mej vsemi je hotel biti, ker je sprejel „podobo hlapčevsko“, od naj slabših je hotel zaničevan biti in mej dvema razbojnikoma vmreti naj sramotniše smerti. In kaker bi še ljudem ne bilo dosti to, kar so sami videli, jim še z besedo zaterjuje, da ni prišel zato na svet, da bi mu drugi stregli, ampak zato, da bi on družim. Za se ni ničesar zahteval; kar je delal, je bilo vse za druge; on je bil dober pastir, ki je vse, tudi življenje dal za svoje ovčice. Le kedor si je prisvojil Jezusovega duha, — kedor iz vere živi — se bo mogel do slehernega ponižati ter ga ljubiti, kaker samega sebe. Zakaj pravo prijateljstvo je mogoče le mej enacimi: ako hočeš vse ljubiti, se moraš do vsih ponižati, pozabiti vsakeršno prednost.

6. Ljubezen se ne da razdražiti. Naj navadniša pot, po kateri bratovska ljubezen odhaja, je jeza. Tedaj moraš jezi vrata zapreti, ako si hočeš ljubezen ohraniti. Jeza najpred pogasi ljubezen v sercu in ob enem zaneti nasprotno čutilo — sovraštvo; in kmalu se jame kazati sovražnost tudi v besedah, v kregu, v prepiru in mnogoverstnem preganjanju. Zato je Jezus tolikrat svaril pred jezljivostjo, rekoč, da je že sodbe kriv, če je kedo le v sercu jezen na brata, če ga pa s hudo besedo zaničuje, celo peklenskega ognja, — kedor bratu ne bo odpustil, mu tudi nebeski Oče ne bo odpustil, in le po tem, pravi, se bodo ločili kristijani od nevernikov, če tudi sovražnike ljubijo in jim dobro storijo. Celo tako prizanašljivega serca bi moral biti učenec Jezusov v svoji popolnosti, da bi onemu, ki ga vdari na desno lice, še levo nastavil, in če se hoče pravdati ž njim za suknjo, da naj bi mu dal še plašč. Tedaj pridemo spet do tega, kar je bilo že rečeno: ljubezen potrebuje za srečen obstanek še mnogoverstnih družih čednosti; posebno pa jej je treba velike krotkosti. Tisti, ki hoče imeti popolno ljubezen, mora biti tudi sicer popolnoma, mora — iz vere živeti. Je-

zus je ravno govore o bratovski ljubezni do sovražnikov pristavil: „Bodite popolnoma, kaker je vaš Oče v nebesih popolnoma!“ Dovoljena je sicer pravična, tako zvana „sveta“ jeza; a težko jej je odkazati pravo mero, zato so si naj večí svetniki le tako upali ohraniti vso bratovsko ljubezen, da se sploh niso jezili. Berite njihovo življenje in prepričali se boste, da so res imeli ljubezen, ki „se ne da razdražiti.“

7. Ljubezen ne misli hudega. Že tako nam je težko vsigdar ohraniti ljubezen do bližnjega, ako imamo le ozir na one njegove slabosti in napake, katere lahko vidimo, katerih smo prepričani. Pa kako zelo je popačeno človeško serce, da si to težko dolžnost še samo taka zelo otežuje ter le prevečkrat išče hudobije tam, kjer je čisto nič ni! Kolikrat se brez vzroka bližnjemu slabi nameni podtikajo, kolikrat se njegovo govorjenje in vedenje zlobno in čisto napak razlaga, kolikrat se mu prisojujejo slabosti in napake popolnoma izmišljene ali vsaj brezumno povikšane! Kako neblagi in nizkotni so taki ljudje, ki brez vzroka natolcujejo in sodijo ter take krive obsodbe še drugim pripovedujejo! — Pravični iz vere živeči kristijan ne dela tako. On tako dolgo dobro misli o bližnjem, dokler ni nasprotnega popolnoma prepričan; pa še potlej, ko so mu tuje slabosti do dobrega znane, jih skuša izgovarjati, češ, da bližnji ni tako hudo mislil, da se je prenaglil, da je bil v prenevarnih skušnjavah, pa da je upanje, da se skoraj poboljša itd. Ostro sodbo imajo svetniki za se, za druge milo izgovarjanje in prizanašanje. Kerščanska ljubezen res ne misli hudega; kaker tudi sama pri vsem djanju in nehanju nima zlobnih namenov zoper bližnjega, ampak vse želi tako vravnati, da bi se nikomer škoda ne godila.

8. Ljubezen se ne veseli krivice, veseli pa se resnice. Ako bi bilo človeštvo ostalo v prvotni popolnosti, bi bile seveda vse razmere na svetu tako vravnane, da bi bila pravica enega tudi drugemu pravo. A zdaj se misli zemeljskih prebivavcev po raznih krajih zelo križajo. Neketerim se velika krivica godi, ravno to se zdi družim naj bolj prav in le-ti se zelo veselijo sami zase natihem, pa tudi z družimi v šumnem zmagoslavju. Po strankarstvu se bratovska ljubezen le prevečkrat z nogami tepta. — Toda vera nas drugače uči, prav na kratko takole: „Kar nočeš, da bi tebi drugi storili, tega tudi ti družim ne delaj!“

Pravični se ne more veseliti, keder se bližnjemu krivica godi, ki mu napravlja škodo in žalost; veseli pa ga, če pravica zmaguje.

Greh in krivico namreč povsod sovraži in po svoji moči zatira, z osebo pa ima vsmiljenje in poterpljenje. In zato se tolikanj trudi, da bi vse one, ki so v zmoti, pripeljal na pravo pot. O koliko težav so premagali svetniki, koliko preganjanja in zaničevanja, da bi le eno samo dušo za kerščansko resnico in čednost pridobili! Kako veličastna res je ljubezen misijonarjev, ki zapustijo dom in sorodstvo ter se podajo v neznane daljnje kraje pripravljeni celó življenje dati za brate svoje! Enako hvale vredna je tudi nevtrujena ljubezen onih, ki po domačih pokrajinah s podučevanjem in svarjenjem za sveto resnico in pravico živijo in gorijo! „Kaker zvezde se bodo svetili zmirom in večno, kateri so jih veliko podučili v pravici“, obeta sv. pismo. (Dan. 12, 3.)

9. Ljubezen vse veruje, vse upa. Žalostna skušnja, kaže, da navadni ljudje radi precej verjamejo brez vgovora, ako se jim kaj slabega pripoveduje o bližnjem; kadar se jim pa o njem kaj dobrega in hvalnega pripoveduje, jako težko verjamejo in imajo navadno kake pomiselke in vgovore ter mu skušajo hvalo zmanjšati ali pa skrivnostno molčijo. Taka nezaupnost do svojih bratov nam kaže, kako zelo prave odkvitoserčne ljubezni mej svetom manjka. Ker bližnjega ne ljubijo, zato tudi o njem nič dobrega ne verujejo. In ravno zato tudi nič dobrega od njega ne pričakujejo, ne upajo. Zato se pri vsaki priliki lahko sliši: „Od tega človeka ni nič pričakovati, mu ni nič zaupati, je nezanesljiv,“ ali celo: „Ta ostane, kaker je; ta se nikedar ne bo poboljšal!“ Zakaj pa bi se ne z božjo pomočjo? Zakaj bi za druge ne upali, kar sami za se tako radi upamo? — Res, da je prava bratovska zaupnost jako težka reč, ker se človek večkrat boji goljufan biti. Zato je pa tudi le spet od pravičnega, ki iz vere živi, pričakovati, da si bo tudi to popolnost pridobil ter bo znal tudi za zmote svojega brata sto in sto izgovorov poiskati. In če ga v sedanjosti ne more opravičiti, ne obupa za prihodnost. Sv. Katarina Sijenska je nekedaj trikrat po štiri in dvajset ur kleče molila za neko vmirajočo nespokorno grešnico. Slednjič je videla, kako se je spreobrnila in v veliki skesanosti vmerla. Glej zmago zaupne stanovitne ljubezni!

Zdaj pa še kratek dostavek. Sv. Frančiška Fremijot, ki je želela svoje nune v pravi sveti ljubezni poterčiti, je vzkazala le te lepe besede svetega Pavla na zid zapisati, kjer so nune zmirom mimo hodile. Leto pisanje je imenovala ta svetnica, s a m o s t a n s k o o g l e d a l o. Če je bilo treba katero nuno kaj posvariti zastonj ljubezni do bližnjega, jo je poslala one besede brat, rekoč:

„Pojdi se v ogledalo pogledat, da boš videla, kakšna si!“ — Tudi mi se pogostokrat oglejmo v tem ogledalu, zakaj ravno ogledalo kersčanske ljubezni nam bo naj bolj zanesljivo povedalo: ali je naša vera živa ali mrtva!

Novi svetniki.

3. Sveti Benedikt Jožef Laber.

§. 7.

Poslednje ure.

Leta 1782 se je v Rimu zgodaj začela zima ter je z ostrostojo svojo še pomnožila navadna pokorila našega svetnika. Hodil je namreč okoli z golimi nogami in razgaljenih persi po snegu in po vodi nič ne zavarovan pred ostrim mrazom. Premočen in premerznjen je prebil svoj čas v cerkvi pred svojim Bogom. Dva duhovnika sta ga pripravila naposled k temu, da je sprejel od enega stare črevlje, od drugega hlače; ostale obleke, ki se mu je ponujala, ni hotel, rekoč, da naj se da drugim, ki so bolj potrebni, kakor on. In vendar je bil težko kedo potrebniši od njega. Saj je bil že ves merliču podoben. Kašelj ga je lomil neprenehoma ter mu jemal spanje, da je popolnoma oslabil. Le mej premišljevanjem in skupno molitvijo v hospiciu mu ga je Bog vstavil, da ga ni zadržaval, ko je imel opraviiti z najvikšim.

Zima je minila in že meseca malega travna 1783 je sonce začelo prav močno pripekati. To je bila Benediktu nova prilika h zatajevanju. Stal in hodil je po soncu ter se ogibal vsake sence; tako se je vlačil po cestah od enega svetišča do drugega. Pri vsem svojem terpljenju je bil zadovoljen in vesel; duša njegova je bila pokojna in radostna, ker ji ni manjkalo ljubeznjive tolažbe zveličarjeve.

Dasiravno so ga moči vidno popuščale, vendar je obiskaval po raznih cerkvah svojega Jezusa v svetem zakramentu in vsi so se čudili, kako je še toliko zmogel. Tihi teden je enkrat na sredi ceste v omedlevico pal. Ljudje so hiteli na pomoč, ponudilo se mu je tudi nekoliko vina, da bi se pokrepčal, ali še le po mnogem

prigovarjanju je vzel nekoliko kapljic. Omedlevica je bila od tega, ker je bil še tešč. Njegova največa želja je bila, da bi mogel do konca stanoviten ostati v svojem ostrem zatajevanju. Da bi Jezusu podobni postal, je pil poslednje tjedne esih; ko so mu hoteli braniti, je rekel: „Jezus ga je tudi pil iz ljubezni do nas, preden je vmerl“.

V veliki torek zvečer je prosil v hospicu pri svetem Martinu, da bi smel iti precej na posteljo; to je bilo prvo polajšanje, ki ga je želel. Ali na posteljo je le sel ter z glavo k steni nalonjeno čakal skupne večerne molitve; drugo jutro pa je bil že oblečen, ko se je dalo s kerščanskim pozdravljenjem „Hvaljen bodi Jezus Kristus“ znamenje za vstati. Nadzornik ga je pregovarjal, koliker je mogel, da bi šel nazaj v posteljo, ali da bi vsaj doma ostal v hospicu, ker je bil videti, kaker bi imel vsaki trenotek vrniti. Pa zastoj je bila vsaka beseda; svetnika je gnalo k Jezusu v presvetem zakramentu. Nadzornik ga da torej spremiti do svete Marije dei Monti ter naznani ob enem predstojniku Manciniju, kako in kaj je. Ko pride v cerkev, se verže Benedikt poslednji krat svojemu zveličarju v presvetem zakramentu ter svoji nebeški kraljici k nogam in posluša več svetih maš. Pri tem je spremljal pasijon, ki se bere v veliko sredo, z največo pobožnostjo in ginjenostjo. Ko se je izgovorila beseda „ekspiravit“ (izdihnil je svojo dušo), ga je tako pretreslo, da so se ljudje, ki so to videli, čudili, kako je mogel še živ ostati. Naposled so ga popustile moči tako, da se je z velikim trudom komaj izlekel iz cerkve, da bi se izmuzel na čistem zraku kaj pokrepčal. Pred cerkvijo je obsedel na stopnicah. Ker je bil znan v tistem kraju mesta in že ker se je moral vsakemu smisliti, gdor ga je videl, se je kmalu množica ljudi zbrala okolu njega in vsaki se mu je ponujal, da bi mu kaj postregel. On se je zahvalil za ponudbe, pa ni hotel od tam, ker je upal, da se bo kmalu lahko vrnil v cerkev. Ker ga je trapila silna žeja, prosi malo vode. Ako bi si bil upal, bi bil esiha prosil, da bi bil posnemal svojo križano ljubezen. Vodo, ki se mu je podala, je povzdignil k višku s trepetajočo roko, morebiti da bi jo daroval Gospodu v spomin žolči in esiha, ki ga je on vmirajoč pil za nas.

Mej tem je bil prišel gospod Mancinij. Benediktu pa je bilo žal, da se mora truditi zanj ter je rekel, da ne potrebuje ničesar. Vprašal ga je vender, ali bi ne smel sprejeti kaj za pokrepčati, ako ne bi mogel čakati delitve pri samostanskih vratih. Seveda mu

je Mancinij rad dovolil; tudi mu je rekel, naj se oberne do svojega izpovednika, ker je upal, da ga bo ta najlažje pregovoril, da bo sprejel potrebno postrežbo. Ali Benedikt je obljubil, da bo v hospicu prosil za primerno polajšanje, izpovednika pa da ni treba klicati. Ta mu je bil morebiti namreč rekel, naj ga pri miru pustijo tisti teden, ako ni največa sila, ker je imel preobilo dela.

Ravno je bil Mancinij odešel, ko pride prijatelj Benediktov mesar Zakkarellij. Ko vidi svojega ljubega berača vsega merliču podobnega, pravi: „Benedikt, vi ste jako bolni in potrebujete po-
strežbe; ali hočete iti k meni?“

Svetnik je spoznal glas; pogledal je moža z vmirajočimi očmi ter rekel nato tiho, da se je komaj slišalo: „V vašo hišo! Jaz sem zadovoljen!“

Precej so ga izkušali odpeljati. Ali Benedikt je bil že tako slab, da ni mogel hoditi. Primejo ga torej za pod pazuho, da bi ga naprej spravili. Ko so bili pred hišo, so mu noge popolnoma odpovedale; vzame ga torej Zakkarellijev sin naročaj ter ga nese gori po stopnjicah; saj ni bil težji, kaker kak otrok. Ko ga hočejo na posteljo dati, se brani, ker misli, da je dobro zanj na stolu ali pa na tleh. V imenu pokorščine se pusti vendar na posteljo položiti, samo, da ga ne slečejo.

Zakkarellij je bil poln skerbi za svojega bolnika. Ker se mu je zdelo, da so ga le tolikanje slabosti obšle, hoče, da se mu dá kaj za pokrepčati; vendar so poklicali tudi duhovnega. Neki pater je hitro bil tam in ko sta bila sama z Benediktom, ga vpraša, ali kaj potrebuje. „Nič, nič!“ je bil slaboten odgovor. Pater ga potipuje za žilo, ki je slabo še bila, ter pripognjen k njemu poprašuje, kedaj je bil zadnji krat pri svetem obhajilu. „Malo, malo“, odgovori Benedikt s komaj še razumljivimi besedami. Bile so njegove poslednje. Nadalje je ležal tiho se zapertimi ustnicami; le slaboten zdihljaj je še včasih prišel čez nje. Roke je nekočkrat premeknil ter jih je položil nato na križ čez persi.

Mej tem je prišel duhovnik, ki je podelil vmirajočemu zakrament svetega poslednjega olja. Benedikt, kaker je bilo videti, ni več opazil tega. Tudi po zdravnike je poslal Zakkarellij; ti so naročili nekaj, ki pa sami niso upali, da bi kaj pomagalo. Ravno tako je poslal h karmelitom, katerih prednjik je sam prišel. Stokanje bolnikovo je bilo če dalje slabotniše; zdaj pa zdaj je še odperl oči; tedaj mu je podajal pater križec, pa ni mogel razložiti, ali še pozna zveličarja.

Karmeliti so se premenjevali od ure do ure, molili ter opravljali, kar so bili zdravniki naročili. Sčasoma je zmirom več ljudi prihajalo v Zakkarellijevo hišo, ki so se spodbujevali nad vmirajočim. Tu ni bilo suvanja in zvijanja v obrazu, nobene tesnobe in gergranja, nobenega mertvaškega potu; kaker podoba globokega miru je ležal tam, pogled nanj je bil tolaživen. Vse je ali molilo ali s čudenjem govorilo o njegovih čednostih.

Proti sončnemu zahodu je ponehalo tiho stokanje, Benedikt je bil vidno če dalje slabotniši. Eden pričujočih mnihov začne moliti lavretanske litanije. Pri besedah „Sveta Marija!“ se razlije ne- navadna belina čez obličje vmirajočega; vernil je bil dušico svo- jemu stvarniku.

Ravno so zvonili zvonovi po mestu k Ave-Mariji; pričujočim se je zdelo, kaker bi zvonili k srečnemu vstopu svetnika v nebesa. Pater mu je zatisnil oči ter molil nato navadne molitve za ranji- kega; ali pričujoči so bili bolj nagnjeni, da bi bili hvalili velikost Božjo, kaker milosti njegove prosili za merliča. —

Mej tem so v Loretu Gavdencij in njegova družina željno pričakovali prihoda čaščenega berača. Ko so se v veliko sredo menili o njem, pravi Jožek, petletni sinček, sè vso odločnostjo: „Benedikt ne pride, Benedikt vmira!“ Zlasti materi je ta beseda težko pala na serce; bala se je, da ne bi bil zbolel kje na potu ter ležal v ka- kem špitalu. „O,“ pravi dete, „Benediktu ni slabo, pa pride ne; vmira!“

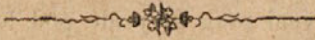
Dobra ženica je upala še zmirom; v veliki četertek je mislila, zdaj, zdaj mora priti romar. Ali otrok pravi le: „Kaj vam nisem rekel, da Benedikta ne bo? On je mertev, je šel v nebesa!“

„Kedo ti je rekel tako govoriti, Pepe?“ vpraša vznemirje- na mati.

„Nihče,“ odgovori hlapčič, „pa moje serce mi tako pravi.“

Ko so drugi dan še vedno govorili o blaženem romarju, pre- neha otrok z igranjem ter pravi: „Benedetto je mertev, Benedetto je v nebesih!“

Zvečer pred belo nedeljo je dobila družina po nekem korzi- škem vojaku pismo iz Rima sè sporočilom smerti služabnika božje- ga. Mati hoče hlapčiča poskusiti ter pravi: „Pepe, Benedikt je pri- šel!“ Ali otrok odgovori naravnost: „Jaz sem vam povedal, da je mertev; Benedetto je v nebesih!“

Pot na sveto goro Alvernijo.

(Nadaljevanje.)

Iz cerkvice sv. Marije Angelske smo šli v tako imenovano „večo cerkev“, ki jo je dal zidati leta 1347 neki gospod Tarlato, grof *di Pietramala e di Chiusi*, ker je bila postala cerkvice svete Marije Angelske, dasiravno podaljšana, vendar le premajhina za obilno število pobožnih romarjev. Cerkev je bila že do polovice dodelana, kar zadene grofa huda bolezen. Pred smertjo se da obleči v frančiškansko obleko ter naroči, da naj ga v njej pokopljejo v tej cerkvi. V oporoki pa je naložil dedičem, da imajo izplačati, da se cerkev dozida, 1500 florentinskih cekinov v zlatu, redovnikom pa vsako leto dajati za obleko 25 cekinov. Ali dediči niso izpolnili poslednje volje blagega moža in tako je ostala cerkev nedodelana do leta 1455, ko je pričelo delo društvo suknarjev florentinskih, ki ga je čez štiri leta srečno doveršilo.

Ta cerkev, ki je tudi sveti Mariji Angelski posvečena, je precej velika; dolga je namreč 40 metrov, široka pa 10. Za velikim altarcem ima lep kor, kjer molijo bratje duhovne ure, potem pet kapelic, dva stranska altarja in lepe orglje. V eni kapelici se hranijo za altarcem v lepi ormari s petimi predali raznovrstne relikvije. V tretjem predalu je posebno znamenita lepa steklena kupica, ki je iz nje pil sveti Frančišek v gradu grofa Rolanda, in priprosta skledica, ki je iz nje jedel. Doteknil sem se je s perstom skozi železno mrežo, pa ne vem, je li iz gline ali iz lesa. Tudi se vidi v tistem predalu pismo svetega očeta Frančiška, ki ga je za slovo od svete gore po narekovanju Frančiškovem pisal brat Masej, in mizni pert, ki je služil svetemu Frančišku. V zadnjem predalu je kos spokornega pasu Frančiškovega in lastnoročno pismo svetega Bernardina Sénskega.

Naj omenim še tudi, da stoji mej cerkvama zvonik, ki služi obema. Gori so trije zvonovi. Največi je bil nekedaj v gradu grofa Rolanda; samostanu ga je daroval Lovrenec Médičij, oče papeža Leona X. Zadnji zvon je še tisti, ki ga je dal vlititi sv. Bonaventura, ko je bil generalni minister celega reda, to je, okoli leta 1260. Obesili so ga pa takrat, ker ni bilo še zvonika, na bukev, ki je stala blizu samostana. Škoda, ker se ni ohranil nepoškodovan; počen je na štirih krajih.

Prestopivši cerkveni prag se pride pod lopo, ki jo podpirajo

spredaj kameniti stebri. Na levi strani je majhin terg (*piazza*) s kapelico svetega Paskala Bajlona, na desni pa kapelica grofa Keka (*Checco*), imenovana sploh kapelica žalostne Matere Božje. Pri tej kapelici se začinja mostavž, ki pelje k cerkvi svetih ran Frančiškovih.

Gotovo je, da so visoko častili kraj, kjer se je zgodil nad svetim Frančiškom tisti veliki čudež, ne samo sinovi njegovi, temuč tudi svetovni ljudje. Saj ga je sveti Frančišek sam, ko je zapuščal goro Verno, gorko priporočil svojim bratom. Ustno sporočilo pravi, da so ti bratje križ postavili na tistem kraju v znamenje in spomin tolikega čudeža. Leta 1263 pa je dal grof Simon Batifoljski lepo cerkvico tam sezidati, nekoliko iz lastne pobožnosti, ker je bil poseben častivec svetega Frančiška, nekoliko najberž tudi na prošnjo brata Leona in drugih tovarišev Frančiškovih, ki so še živeli in dobro vedeli za kraje, kjer je sveti oče najrajši prebival in molil.

Želel je pa grof Simon, da bi se v tisti cerkvici noč in dan opravljala služba božja; zato je dal zraven postaviti pet celic ali kočic ter je skrbel za hrano in obleko petim redovnikom, ki so imeli tam prebivati v vedni zapertosti in samoti. Generalni minister pa, ki so mu bili ti redovniki neposredno podložni, je imel pošiljati tja najzgodnejše in najpobožnejše brate celega reda. Njih praga brez njihovega in gvardijanovega dovoljenja niso smeli prestopiti ni ženske ni moški.

Ali nasledniki grofa Simona so izgubili premoženje in gospodstvo, bratom je začelo primanjkovati živeža in celice so se jele rušiti. Leta 1431 so se popolnoma popustile. Da bi pa cerkev svetih ran ne bila brez dolžnega čiščenja, so sklenili, da naj vsaki teden eden izmed bratov mašnikov sleherni dan tamkaj daruje sveto mašo in vsa samostanska družina naj gre po sklepnicah (kompletoriju) tjakaj v procesiji ter opravi tam neke molitve. Kako dopadljivo je bilo to Bogu in presveti devici Mariji, se je kmalu očitno pokazalo. Ko so šli namreč nekega večera bratje v imenovano cerkev móleč dnevniče Matere Božje, so videli na neki bukvi Marijo Devico, ki je blagoslavljal brate mimo gredoče. Neki drug krat se je zgodilo, da so zaradi previsokega snega opustili navadno procesijo. Ali glej! drugo jutro najdejo v sneg vtisnjene stopinje raznih divjih živali, ki so šle, kakor je bilo videti, sparoma od „veče cerkve“ do cerkvice svetih ran. Spoznali so, da jim je hotel Bog s tem očitati zanemarjenje ter niso zanaprej nigdar več opustili procesije, naj si bode sneg, ali dež, ali vihar. Da bi jih

pa celo prehudo vreme kedaj ne zaderžalo, so si postavili pokrit mostavž noter do cerkvice svetih ran, kar je bilo tem bolj potrebno, ker hodijo vedno bosi, tudi po zimi.

Ta mostavž je dolg kakih 100 korakov. Na levi strani ima okna; na steni visi vmetalno izdelan križev pot iz žgane zemlje (*terra cotta*); na desni strani so naslikane pa podobe iz življenja svetega Frančiška. Nekako na sredi mostavža na desni strani se gre po stopnjicah gori v kapelico sv. Antona puščavnika; malo naprej so pa vrata, koder se gre k „postelji svetega Frančiška“. Stopivši skozi smo bili precej mej divjim skalovjem. Silno pretrese človeka, ko gleda te skale in votline, ki jih je sveti Frančišek tolikanj ljubil, koder se je tolikokrat sprehajal premišljeva je mogočnost božjo in revščino človeško. „Postelja svetega Frančiška“ se imenuje pa nizka, zgoraj skoraj ravna skala, ki stoji v divji, temni votlini, kamer je sveti Frančišek rad hodil molit. Ko je bil vtrujen od molitve, premišljevanja in jokanja, je legel na tisto skalo, da je malo počival.

Ta kraj je Bog povelical z mnogimi čudeži. Najimenitniši se je zgodil leta 1440. Peter Orsini, generalni kapitan florentinski, je ostal po neki hudi bolezni sključen na nogah in rokah. Pomoči je iskal pri mnogih zdravnikih, pa zastonj. Odpravi se torej na goro Verno s terdnim zaupanjem, da si tam izprosi ljubo zdravje po zasluženju svetega Frančiška, ki ga je jako častil. Gori so ga morali služabniki njegovi nositi po vseh tistih krajih, kjer je kedaj bil sveti Frančišek. Ko pridejo v to votlino, veli, da naj ga polože na „posteljo Frančiškovo.“ Na njej leže se priserčno priporoči svetemu očetu ter prosi ljubega zdravja in glej! precej je bil vslišan. Roke in noge se stegnejo in vravnajo, vstane in hodi okolu brez ljudske pomoči. Iz hvaležnosti je dal sezidati nad tisto votlino omenjeno kapelico svetega Antona puščavnika.

Opravili smo kratko molitvico ter se pobožno doteknili kame na, ki je nanj sveti Frančišek večkrat položil svoje vtrujeno telo. Poljubiti ga nismo mogli, ker je pokrit z močno železno mrežo; sicer bi ga bili namreč že davno po malem odnesli pobožni romarji ko drag spomin na svetega Frančiška.

Naprej gredé po mostavžu smo prišli do kapelice svetega Sebastijana, ki stoji na levi strani vže proti koncu mostavža. Ta kapelica je sezidana nad skalo, ki je hotel hudobni duh svetega Frančiška pahiti ž nje v prepad. Tukaj so pokopavali do najnovejšega časa redovniki svoje merliče; zdaj jim je pa vlada prepove-

dala ter jih morajo nositi na pokopališče kjuške fare, kake pol ure daleč.

Vodnik nama odpre v kapelici vrata, ki so na levi strani, da stopimo vun na skalo, kjer je kleče molil sveti Frančišek, ko je z velikim ropotom in hrumom prišel peklenski sovražnik ter ga je vdaril, da bi pal čez skale v globočino. Res je bil sveti Frančišek zdrsnil dolu po skali, ali angelji so ga prestregli in votlina, kjer se je vjel, se je tisti hip razširila, tako, da je mogel sveti Frančišek varno v njej ostati. Zdaj so stopnjice v skalo vsekane, da se more do tiste votline. Tudi mi smo šli dolu po njih ter obstali na majhinem ganku, ki je vdolan v skalo ravno pred mestom, kjer je sprejela svetega Frančiška. Mnogo let se je natanko videl vtisek telesa, rok in perstov Frančiškovih; zdaj se ne razloči več popolnoma. Nekoliko je čas in vreme zlizalo skalo, nekoliko so jo odklepali in odkrušili romarji, ki so v nepremišljeni pobožnosti spominikov želeli s tako znamenitega kraja. Z omenjenega ganka ali baljkona, obdanega s terdno železno ograjo, se vidi v prepad kakih 60 metrov globoko; moj tovariš iz Egipta, p. Pacifik, si ni upal dolu pogledati, v steno obrnivši oči je berž odešel nazaj v kapelico.

Preden se pride do celice svetega Frančiška in cerkve svetih, je na levi strani še kapelica sv. Antona Padovanskega, ki stoji na tistem mestu, kjer je prebival sveti Anton, ko je bil na sveti gori Verni. Ko je grof Simon celico sv. Frančiška spremenil v kapelico, je zvezal ž njo tudi celico svetega Antona.

(Dalje prih.)

Življenje brata Junipera.

14. poglavje.

O roki, ki jo je videl brat Juniper v zraku.

Ko je bil nekedaj brat Juniper v molitvi ter je morebiti kaj velikega mislil sam od sebe, pa se mu je zdelo, da vidi roko v zraku, in slišal je s telesnimi ušesi glas, ki mu je rekel tako-le: „O brat Juniper, s to roko ti ne moreš storiti ničesar.“ Od tega je precej vstal in povzdignivši in obrnivši oči k nebu pravi na glas po samostanu govore: „Pač je res, pač je res!“ in to je povzročil en dober čas.

Dostavek.

Poglavja o življenju brata Junipera so prestavljena iz stare italijanske knjižice „Cvetjiče svetega Frančiška“, zlate knjižice, kaker jo imenujejo Lahi, ki je bila v novejšem času več ko enkrat tudi v nemški jezik preložena. Nahajajo se pa po nekih drugih virih še neketera kratka sporočila o bratu Juniperu, ki so vredna, da jih tudi podamo tistim blagovoljnim bravcem, ki sè svetim očetom Frančiškom vejo prav ceniti serčno priproščino, globoko ponižnost in gorečo ljubezen brata Junipera.

Jernej Pizanski, znameniten star pisatelj frančiškanski, pripoveduje mej drugim :

„V Rimu, v cerkvi Ara-Čeli, je pokopan sveti brat Juniper, tovariš blaženega Frančiška, pa ne izmej prvih tovarišev, mož izjemne poterpežljivosti in čednosti. Čednost poterpežljivosti ga je lepoticila pred vsemi drugimi brati v toliki meri, da ga nigdar nihče ni videl jeznega ali nepoterpežljivega, če so ga prav osipali z lažnjivimi in krivičnimi grajami. Zakaj ko mu je kedo kako krivično besedo rekel, se je k njemu obrnil poln veselja, privzdignil obleko ter je djal : „Le sem notri meči, prijatelj ljubi, in celo naročje mi napolni s tem dragim kamenjem. Le napolni mi, nič se boj!“ Grajanje in žaljenje je imenoval namreč drago žlahtno kamenje in poterpežljiv je bil ne le v besedah, temuč tudi v djanju, keder se mu je kaj žalega storilo.“

Sloveči Vading je poln hvale brata Junipera v svojih redovnih letopisih. On sodi, da je bil v red sprejet nekako leta 1210; mej dogodki tega leta piše namreč :

„Ob tem času je sprejel sveti Frančišek v svoj red blaženega Junipera ali Džinépra, moža tolike priproščine in ponižnosti, da je veljal svetu za neumnega. Skoraj neverjetno se zdi človeku, kar je storil in govoril, da se koliker mogoče globoko poniža, in težko je kje kedo tako željan časti, kaker je bil on sramote in graje.“

„Po pravici je imel ime Juniper, to je brin, zakaj kaker goreče ogelje brinovega lesa ogenj dolgo hrani, tako je hranil ta brat plamen ljubezni božje, ki je bil užgan v njegovem sercu, in kaker je brin z iglicami obsejan in vedno cvete, vedno jagode rodi ter ne izgubi svoje rodilne moči, tako je redil ta brat z ostrimi iglicami pokore v sebi rodilno moč ljubezni božje.“

Brat Juniper je bil tudi pri smerti svete Klare. „Klara“, tako

piše Vading mej dogodki leta 1253, „je prosila, da bi mašniki Gospodovi in popolni služabniki božji se zbrali pri njeni smertni postelji, da bi ji brali pasijon ter ji govorili spodbudne besede. Ko je mej njimi prišel tudi Juniper, ta izverstni veseli mož božji, ki je vedno vedel vesele besede povedati o Gospodu, ga vpraša vsa radostna, če ve kaj novega o Gospodu. Ta odpre usta in iz ognjene peči njegovega razbeljenega serca so sule besede kaker žareče iskre. Prilike njegove so jako tolažile devico, Bogu posvečeno.“

Obširno poroča Vading o bratu Juniperu mej dogodki leta 1258, ki je najberž leto njegove smerti. Razen dogodeb, ki so nam znane iz „Cvetjiča“, pripoveduje še te:

„Neki plemeniten in pobožen mož je silno prosil brata Junipera, da bi se en dan ali dva pomudil v njegovi hiši; ali on mu ni hotel vstreči. Naposled pa se je moral na povelje svojega predstojnika vdati pobožnim željam tega moža, ki se je hotel zaupljivo pomeniti z njim, ki ga je imel za svetnika. Ali on je ostal nem cel dan in dobri, gostoljubni mož ni mogel spraviti iz njega niti ene besedice. V izbo, ki mu je bila pripravljena, odpeljan je prebil celo noč v molitvi. Zjutraj zarano pa je odešel, ne da bi koga pozdravil prej. Posteljo pa in kar je bilo še v izbi je vse razmetal in razberkal, da ni bila nobena reč na svojem mestu, temuč vse v največi nerednosti. Ko je videl tisti mož vse to in da se mu je skrivaj izmuznil, se razserdi silno ter ima zdaj tistega za norca, ki ga je imel prej za svetnika. Juniper pa je rekel, ko je izvedel to: „Vender sem enkrat tako daleč prišel, da se ta dobri mož ne moti več nad menoj, ampak me v resnici za to ima, kar sem“.

„Enkrat je govoril brat Juniper sè svojimi redovnimi tovariši o smerti. Eden izmej njih je djal: „Jaz dostikrat Boga prosim, da bi mi storil to milost, da bi v samostanu vmerl ter bi me bratje po kerščanskem obredu pokopali, potem ko bi mi ob smertni uri pomagali z molitvami in opominjevanjem.“ Brat Juniper pa je odgovoril: „Jaz želim tudi, da bi dosti bratov molilo zame; vender bi pa rad tako zaničevan vmerl, da ne bi nihče šel za menoj za pogrebom. Tako bi rad smerdel, da bi se mi nihče ne upal blizu, niti pokopati me, temuč da bi me kaker merho na gnoj vergli ali pa ptičem, da bi me požerli. Jaz želim, da se meni vbogemu in nevrednemu človeku nobena čast ne bi izkazovala ni v življenju ni v smerti. Kristus, nedolžni in neomadežani, je terpel za nas grešnike toliko sramoto, da je ne bomo nigdar mogli zapopasti, in ven-

der mislimo le na to, kako bi se nas vselej in povsod častilo, v življenju in po smrti.“

„Ko je brat Juniper tako v priproščini preživel celo svoje življenje, ga je sklenil poln čednosti in 'zaslug v visoki starosti. Poslednje mesece se je pečal le še z nebeškimi reči. Nekega dne se je mej mašo na koru zameknil ter je videl lepe množice svetnikov in visoko veličastvo rajske. Od te ure je vedno zdihoval po koncu svojega romanja in oproščenju iz te ječe. Naposled ga je Bog vslišal; z lahko smertjo ga je poklical v nebeški mir in pokoj.“

Tako piše Vading o bratu Juniperu.

Pomaranča svetega Frančiška.

Na velikem dvorišču častitljivega samostana svetega Frančiška na bregu reke Tibere je rastlo mnogo sto let visoko pomarančevo drevo, ki se mu je deblo delilo v tri verhove z mnogimi vejami na vsakem. To drevo se je imenovalo po večstoletnem nepreterganem sporočilu drevo svetega Frančiška, ker se je vedno verovalo, da ga je sveti Frančišek zasadil na tistem kraju. Ko je leta 1613 papež Pavel V. velik vodenjak dal izkopati na tistem dvorišču, se je moralo omenjeno drevo vmakniti in presadilo se je na prvi vert, ki je pri zunanjih vratih poleg kapelice tretjega reda. Tam je rastlo in sad rodilo kaker prej, tako da so romarji vseh narodov vedno hodili k samostanu ter iz pobožnosti prosili peres, ki so jih hranili ko svete ostanke, in če se jim je dal kak sad, so ga imeli za pravi zaklad.

Ko so pa po vkazu Viktorja Emanuela izdanem dne 26. velikega serpana leta 1871 redovniki izgnani bili iz večega dela tega samostana ter izgubili tudi verte, ki so bili zraven, so si prizadevali na vso moč, da bi rešili to drevo, ki so ga presadili sè vsemi koreninami na mali vertec, ki je pri samostanskih vratih, ter ga tam gojili pridno in skerbno.

Spomlad leta 1872 so gledali redovniki, ali bo drevo cvelo; ali samo tri mladičice je pognalo, ki so se kmalu posušile, in potem ni dalo več nobenega znamenja življenja. Zato se je mislilo, da se je drevo popolnoma posušilo, ter se je torej izkopalo s ka-

reninami in verglo v kot omenjenega vertca, kaker panj, ki ni za družega, ko za na ogenj.

Po letu leta 1873 je od tega suhega panja brat lajik Jožef Karpinetski odrezal korenino kaka dva pedanja dolgo, pa jo je vsadil tam. Drugim bratom lajikom se je to neumno zdelo ter so se mu smejali ne malo; rekli so namreč, da se po natori ne more zgoditi, da bi pognala korenina, ki je popolnoma suha. In dasiravno je bil tega tudi sam prepričan, ko jo je gledal s telesnimi očmi, je vender imel terdno upanje, da bo sveti Frančišek novo mokroto dal korenini ter tako oživil svojo staro pomarančo. Zato jo je gojil na to upanje se opiraje sè vso skerbjo ter zraven goreče prosil Boga, da bi mu blagoslovil skerb in trud. V resnici je videl s čudenjem in velikim veseljem, kako so meseca velikega serpana tri majhina peresca pognala iz omenjene korenine ter so počasu tri vejice iz njih zrastle. Ni lahko povedati, koliko radost je napravilo to vsem redovnikom, ki so se stekali gledat tiste vejice, in koliko poguma je dalo bratu Jožefu, da bi delo, ki se ga je lotil, sè vso pridnostjo nadaljeval.

Ali dne 5. listopada leta 1873, ko je bila družina samostanska popolnoma izgnana ter se je laška vlada tudi imenovanega vertca polastila, so bratje brez obotavljanja novo mladiko, ki so jo vsi imeli za pravi čudež, vgrabili roparjem iz rok in posadivši jo v posodo izročili rimeu Frančišku Moriniju, dobro izvedenemu vertarju, ki je skerb imel za to čudežno mladiko. Dasiravno pa se je tolikanj storilo, da bi se ohranila in odgojila ta mladika, vender ni poganjala niti rastla dve leti; še rumeneti je začela in malo ali nobenega upanja ni bilo več, da bi se ohranila, kar je veliko žalost delalo redovnikom. Vzrok temu pa je bil, kaker se je pozneje pokazalo, ker je bila posoda napačna imajoč luknjo za odtekanje vodi pri strani namestu na sredi, kaker je navadno pri takih posodah. Strah, da bo poginila rastlinica, je bil tolikanj veči, ker nista bila ene misli, kako naj bi se skerbelo zanjo, brat Jožef in vertar Morinij: oni je mislil, da se mora pustiti v omenjeni posodi, da ne pogine, ta je terdil pa, da se mora vun vzeti iz posode, da bo videl, kaj je, ter potem mogel pomagati. Nazadnje se je priterdilo misli izkušenega vertarja in, ko se je dobro preiskalo, kaj je rastlinici, so ji urno preskerbeli zdravila; kos korenine namreč, ki je bil že gnjil, je odrezal vertar, ostalo je pa presadil v novo posodo pa z gnojem pokril; posodo je postavil proti soncu ter je z gori imenovanim bratom Jožefom gojil rastlino in skerbel za njo, dokler

se je ob svojem času dosegel namen, ki se je želel. Rastlinica je namreč hitro oživela in pognale so tri močne veje, ki so krepko rastle; zlasti pa so leta 1877 in 1878 prelepo ozelenele, tako, da so bile polne krasnega perja, kaker so vsi videli. Naposled je drevesce leta 1879 mnogo lepo dišečega cvetja pognalo ter je dozorelo na njem sedemnajst pomaranč najboljšega okusa. Da bi se poskerbelo za to čudežno drevesce, se je redovnikom zdelo, da ga je treba presaditi v mnogo prostornišo posodo, kjer se zdaj z največjo skerbjo hrani.

Po tem, kar smo do tukaj zvesto razložili, ne bo nihče menil, da je pretirano, ako se reče, da je stara pomaranča svetega Frančiška, oživljena, čudežno pognala po prošnji našega svetega očeta, ki je hotel tri redove, ki jih je vstanovil, s trijemi vejami tako rekoč zaznamenjevati ter sladko upanje podati otrokom svojim, da bodo, ko bo Gospodu ljubo, k dobremu in koristi cerkvi in svetovni družbi, po skoraj splošnem zatertju k novemu blagodejnemu življenju vstali. Zgodi se!

(Acta Ord. Min.)

Priporočilo.

V pobožno molitev se priporočajo:

prečastiti pater **Leon Osredkar** iz Črešnjic na Kranjskem, od leta 1851 misijonar v Ameriki, vmerli 4. majnika t. l. v Oljdenburku v Zveznih državah, stari 71 let;

prečastiti pater **Jernej Večerina** iz Drage blizu Tersata, bivši učitelj bogoslovja in dvakrat predstojnik naše redovne okrajine, vmerli 2. malega serpana pri nas na Kostanjevici, stari 75 let;

prečastiti pater **Donat Šuster** iz Kočevja, kapucin v Celju, prijatelj in priden razširjevalec našega „Cvetja“, vmerli 30. rožnega cveta, stari 48 let;

tretjerednica **Johana Ferk** od sv. Benedikta v Slovenskih goricah, v svoji dolgi bolezni lep zgled poterpežljivosti.

Popolni odpustek morejo dobiti meseca velikega serpana:

1. vsi verni katoličani v cerkvah reda svetega Frančiška 2., 12. in 25.
 2. tretjeredniki v kateri koli cerkvi razen teh dni tudi 13., 14., 15., 16., 18. in 19.; vesoljno odvezo pa 12., 15. in 25.
-